

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОГО ОБ'ЄДИНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РИК XXX Число 54 Джерси Сіті, Н. Дж., середа, 8. марта, 1922. VOL. XXX. No. 54. Jersey City, N. J., Wednesday, March 8, 1922. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

МАЙНЕРИ ГОЛОСУЮТЬ НАД СТРАЙКОМ

ІНДІАНОПОЛІС, Індіана, 6. марта. — По всьому так знаменному середньому вузькому округу почався нині на зародженні майнерської війні де Юнайтэд Майн Беркерс оф Америка голосує майнерів над платінній страйку на початку звітного на випадає, якби властитель копальні не зробили до цього часу якоїсь угоди з майнерськими юніями.

Звичайні, автентичні (невинні) донесення з виступу голосування ще нема, і бути не може. Одиначим показником майбутнього виступу голосування являються поодинокі донесення місцевих юнійних урядників про настрій серед голосуючих робітників та напругу голосування. Отже перші донесення урядників про голосування вказували, що робітники голосують за тим, щоб покинути роботу дня 1. швятий, якби властитель копальні не зроблять новогі контракту з юніями. Такі звіти наслідні уже з Меліноуана, Кеатга, зі Спрінгфілд, Іаннон, Коланбо, Огайо, та Оклава, Айова.

Секретар (міністер) прані Девейс званив нині, що уряд не може покинути похвалити якімсь успіхом у своїх зусиллях довести до якогось порозуміння або унайменше до відбуття конференції межі властителями копальні та майнерів вугля.

БАВОНІЯНИ РОБІТНИКИ ДЕРЖУТЬСЯ ДАЛІ.

БРЕДЛЕНС, Ровд Айленд, 5. марта. — Нині почався семий тиждень страйку бавоніянських робітників Нової Англії проти самовільного зарядження властителям тексальних фабрик поникати робітничу платю о 20 процентів та продовжити робочий тиждень до 54 годин.

Семий тиждень страйку почався без ніяких змін в становищу обох сторін. З усіх осередків бавоніянського промислу доносять, що страйкуючі робітники держаться добре та що всі ці зусилля фабрикантів робити страйк показались безуспішними. За останній тиждень дві фабрики погодилися з робітничими юніями. Фабриканти пробували вести роботу страйкарям, але се до цього не довело. У відповідь на се робітничі юнії скріпляли страйкові пикети коло фабрик. Юнії удержують дуже добре організовану запомогову армію для страйкарів; страйкові кухні роздають в багато місцевостях по два обідні даром батьків родина та старіші дітвля, тоді як матері та молодші дітвля дістають запомогі картки, на основі котрих вони можуть побирати тількиво пеню скількість необхідних припасів в місцевих крамляницях.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВІД ГАРДІНГА ПОЯСНЕННЯ МИРОВИХ ДОГОВОРІВ.

ВАШІНГТОН, 6. марта. — Давняша дебата сенату над мировими договорами, заключеними на міжнародній конференції для обмеження морських зброювань у Вашингтоні, зазначилася тим, що сенат на висноє сенатора Борн, непримиримого противника цих договорів, ухвалив зажадати від президента Гардінга білжних пояснень по договорі чотирох держав (Злучених Держав, Англії, Япану і Франції) по послатому на Тихому Океані. Сенат хоче спеціально знати, що сталося з договором межі Япаном та Злученими Державами, котрий заключено дня 2. падолиста 1917. року, а в котрій Злучені Держави признали, що Япан має спеціальні інтереси в Китаю. Сенат хоче знати, чи сей договір Лейлєнга і Ішп (його заключено на основі вимини нот межі секретарем штату Лєнґіном та японським прем'єром Ішп) буде далі обов'язувати, чи ні. Щодо сего нема згоди межі американськими повноважниками на вашигтонську конференцію.

НЕ ХОЧУТЬ ЗИЧТИ ФАРМЕРАМ ЗБИЖА НА ЗАСІВ.

ВАШІНГТОН, 6. марта. — Палата посів відкинула висноє, щоб справу поміж фермерам в північно-західних штатах, навіжених посухою минулого літа, трактувати як справу напруги. Після сього висноє федеральний скарб мав дати фермерам поміч в сумі одного мільона доларів на закупку зерна на насіння.

ПОБОРНЮТЬ ПРОПОЗИЦІЮ ЩОДО БОНУСА ДЛЯ ЖОВНІРІВ.

ВАШІНГТОН, 6. марта. — Послідня пропозиція сенатового комітету для видачтї щодо бонуса (винагородження) для американських жовнїрів, після котрого кожний жовнїр мавби дістати довший скріпт, котрий федеральний уряд мав би виплатити як за 20 років, але котрий жовнїр мігби грошевити собі зараз в банку, стрінувся з рішучою опозицією з рїжних сторін.

Наперд протї нього ставува самий федеральний уряд, котрий ще далі піддержується поглядів президента Гардінга, що гроші, потрібні на бонус, мусять бути пайдані зараз, а не зложені на будуче покотіанне. З урядом протї плану ставили відразу бачення та бізнесменів, на котрих думку плян комітету небезпечний тому, що він заборив за отбу банків завало велику суму грошів і звазив би на довгий час. Се на їх думку відбилося дуже некорисно на американській бізнесі і остаточно принесло б американському народови більше клопоту, як безпосереднє навіжене податків за запізнєне винагородження для ветеранів.

В той самий час, коли такі хвирі збираються над проектом комітету, рїшні організації ветеранів вбудовують зборї і висловлюють числені депутати до конгресу, домагаючись урядової допомоги.

ГРОМАДА З ОКОЛИЦІ НЬО ЙОРКУ.

Ньюорська Ліга горожан і жовнїрів українського роду запрошує на неслідо 12. марта, о год. 2.45 попол. до сал ч. 3 Українського Народного Дому (217 Іст — 6 та ул.) представити товариств і організацій (включеної українській парохії) з Нью Йорку. На лєвтим порядку мають бути важні справи, зв'язані з конференцією в Генуї межі іншими також устроєне величюї манифестації в Нью Йорку. Наряді будуть довірочні, тому делегати мусять мати повноваження на писм. А) та Старшина Ліги не знає ще українських громад в околиці Нью Йорку, просить загальною всі Українці з Нью Йорку й околиці допишувати сього обов'язку. Прикладово висловлює сядуючі громади, про яких якісь звісно, що там находиться українські організації:

А) В стейті Нью Йорк: Нью Йорк, місто, Бруклін, Піонкерс, Джаймака, Стейпелтон, Маттіток, Вудгейвен, Вайтстон, Асторі, Тестінгтон он Годсбі, Спрінг Вуд, Спінюк, Лонг Айленд, Сіті.

Б) В стейті Нью Джерси: Джерси Сіті, Ньюарк, Елізабет, Пасейк, Бінон, Петерсон, Картерет, Пленіфілд, Гарфілд, Картер, Ровей, Лінден, Елізабет Порт.

В) В Конетикат: Стемфорд. Се одинач не повний вичисл, тому нехай уважаються запрошеними і не вичислені громади.

СМЕРТЬ СЛОВАЦЬКОГО ПИСЬМЕННИКА.

8. листопада помер у Нижній Кубині на Словаччині словачський письменник Павло Орсаг. Уродився він в 1849 р. Спочатку писав під припоранім ім'ям Йосип Збранський. Написав Орсаг багато поезій, повістей і драм. Велика заслуга його полягає в тім, що він своїми письменними буди народило самодіємство у Словачки. Поховано Орсага на церквянній кошт.

УКРАЇНСЬКЕ ШКОЛЯНСТВО В БЕСАРАБІ.

В Бєсарабії існує тепер вже 201 українська школа. Набільше шкля у Хотинському повіті — 98 і в Ахерманському — 61. Ці школи мають 450 учителів і понад 25 тисяч учнів. На жаль в школах велика недодача підручників, навіть букварів.

ДО ЛАСКОВОЇ УВАГИ!

Отже відповідно до нашого Планового Громадянства, що опубліковано У. Н. Союзу (Українська Publishing and Printing), як доповідана з'явилася в локальній частині 30 East 7th Street, New York, N. Y., находиться тепер в домі У. Н. Союзу в Джерсі Сіті.

Всі ті наші Пн. Земляки, котрі мали якнебудь діло з «Княгінею У. Н. Союзом в Нью Йорку», будуть дуже вдячні відносно існує тепер у васких справах, вважачи за обов'язок дружарства і княгінею, на адресу:

«SVOBODA», 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

Усі законовлені, як у меншій так і в більшій скількості, ми подогодило відвотворно поштою собою, ретельно, швидко і по можливості найшвидшій шлях.

Дякуючи за допелєрну прихильність до нашої інституції і надіючись дальшої зв'язи з Вами.

Останню з високою поважанням

ТИФ У ТЮРМІ.

В тюрмі при вул. Баторів у Львові появилсь тиф. Кількох уже відведено до шпиталю, між иншими агента поліції Маліка. В келії пролежав кілька днів у великій гарячці. По відвезенню переведено дезінфекцію, одначе тільки ліжка, на якумо хорий лежав. Пошестя приберуть більші розміри, бо перебувають нові арештантї з місць заражених, як напр. з бараків на Янівському, де тиф на добре загоств. Чистота в тюрмі лишає багато до бажанія. Тиф шириться з водою. Воду з водопроводу можна дістати тільки среза кілька годин денно (2 — 3), воду черпають з одного баїсеню, в якому вводи (помітників) мачають бруди коволик, рїжні банки, а одні навіть вліз туди з ногами. Тюрєвня власти заборонили мати якнебудь начиння до переварення їди. Щоб увезти в не міг з дому одержати переварену воду і чай, заборонено подавати це в пляшках.

НА ГОРІШНЬОМУ ШДЕСКУ.

Як доносить німецька часопись, уже промисел у польській частині Шлєску перейшов в руки чужинців. Копальні в Корольській Гуті перейшли в руки Французів. Числені фабрики в льинському і рибничюком повітах дісталися Англіяїтам. Англієйські капіталїсти закупили недавно й гуту Гогенгольц. Дві копальні перебрали Італійці. Навіть якимсь капіталїсти ведуть переговори і мають закупили кілька промислових підприємств.

РОЗПРЕДІЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ НА ПРИКАРПАТСЬКІ УКРАЇНИ.

«Словесник Демік» подає результати прирахувань населення на Прикарпатській Україні в квітні 15. лютого 1921. Всього населення . . . 320.648 в тім числі:

Українці	320.648
Мадяри	102.998
Жидів	82.324
Чехів	19.289
Німців	10.721
Румунів	63.516 (?)
Російців	13.816
Других нацїон.	1.211

В процентному відношенні се складає:

Українці	53%
Мадяри	17%
Жидів	13,8%
Російців	8,8%
Чехів	3,2%
Румунів	2,3%
Німців	1,8%
Решта	0,1%

ВИСТУПЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ В ГАЛИЦІНІ З ПОВІТОВИХ ШКОЛЬНИХ РАД.

На останньому засіданні повітрової шкільної ради в Коломиї дня 30. грудня 1921 відчитав представник українського духовенства заяву єпископа Хоминиши, в якій він поручає духовним виступити із шкільних повітвових рад з тої причини, що закон про шкільні ради криядить українську церкву і українську націю.

ВОЛИЦІ ЗАЧИНАЮТЬ БОРОТЬБУ ЗА РІДНУ УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ.

На загальних зборах громади м. Горохова 15. січня с. р. обміркувано питання відносно школи. Вже два роки побиваються за рідну школу, але мають польську. Кожий раз шкільна влада одволікає час. Кажє, що з нового року буде українська. Бачучи, що «обіцянка» — наслідствє рішучо почало вимагати своєї школи. Вибрали навіть представників, котрим доручено старатися за школу перед шкільною владою, при чому вчителів вимагати Українаїти. У випадку нездоволення їх бажання, постановили не дати нададі похвалити своїх дітвї і не послидати до школи.

БОВІСТИ ЯК АНГЕЛИ.

З Харкова повідомляють: Голова виконавчого комітету Петровський в приватній розмові сказав, що зїзд делегатів советських республік, який відбувся в Москві з метою устанєння політики на конференції в Генуї, ухвалив згодитися з всіма пропозиціями західних держав в справі відбудови Росії, одначе з тим застереженнєм, щоб суверенітет советів не була порушена.

СПРАВА ЗАХІДНИХ ГРАНИЦЬ ПІДКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Граніції Підкарпатської України були недавно предметом нарад на радї міністрів в Празі. Предсідник ради др. Бенеш заявив, що справа граніції Підкарпатської Русії і Словаччини є виключно справою чесько-словачкої республіки і буде вирішена радою міністрів як внутрішньо-адміністративне питання. Для скоршого поладження справ Підкарпатської Русії буде утворена окрема парламентарна комісія.

ЗЕМЛЕВРОДІНЦІ НА УТОРЬСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Закарпатська Україна має два мільони моргів землі, з них: ділячок належить 460.000, державні 640.000, міста та більшим власникам селянам 400.000. Таким чином бідне населення, яке становить переважно більшість, має в своїм поєднанні всього одну лугу частину землі.

ВИСТАВА КАРТИН В УЖГОРОДІ.

В початках січня в Ужгороді відкрито виставу картин відомого українського художника Яноса Бокаша. На образах своїх знайомо однієї рідні Закарпаття. Є також і портрети

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ВЖЕ ПРОСЯТЬСЯ ДО СПІЛКИ ІЗ СОЦІЯЛІСТАМИ

ЕКЗЕКУТИВА МОСКОВСЬКОГО ТАК ЗВАНОВО «ТРЕТЬОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ» ХОЧЕ ПОМИРИТИСЯ ІЗ СОЦІЯЛІСТАМИ, ЯКИХ ШЕ НЕДАВНО БОЛЬШЕВИКИ ПРОЗИВАЛИ ЗРАДНИКАМИ, І ХОЧЕ З НИМИ СТВОРИТИ СПІЛЬНИЙ ФРОНТ.

МОСКВА, столиця Московщини, 6. марта. — Члени ексекутивного комітету «третього ітернаціоналу» по двотижневій дискусії рішили 46 голосами проти 10 поручити конференції всіх соціалїстичних «ітернаціоналів» для створєння єдиного фронту у світових справах, що дотикають капіталу і праці.

В прийнятій резолюції заголово всі «ітернаціонали», з якими московські комунїсти хотіли би відбути конференцію. Се другий (передельський) «ітернаціонал», який большевики вважали за помешний; 2-й «ітернаціонал», сформований в роки в Відні; і 4-тий «ітернаціонал», який недавно мав зібрання в Парижі.

Протягом цілої двотижневої дискусії на управі «третього ітернаціоналу» комунїстичні провідники і часописі розвинули, що пляни прямих заходів для викликання світової революції не вдалися.

Урядова московська большевицька газета «Известия» ніше з сього приводу:

«Обіда, якої ми сподівалися, виглядає далеко більше віддалєною. Буржуазія відержала, а «другий ітернаціонал» який ми вважали помешний, знова став на ноги. Комунїстичний ітернаціонал (третій) не стався рішучою силою, аби ми спінити історичні розвитки».

Деякі з бесідників заявляли на сїй конференції, що «третій ітернаціонал» мусить тепер зібрати всі свої сили для «революційного мінімалїзму», а покинути широкі домагання «диктатури пролетаряту».

Большевицький комісар Кароль Радек каже, що головними домаганнями большевицької є отсі: признание большевицького уряду в Росії; домагання, щоб алїянти зрєклися воєнного відшкодованя від Німеччини; 8-годинного дня праці; і розвязки безробітного питання.

Внає дискусії говорив також Троцький. Він казав, що соціалїсти мусять об'єднати і сформувати єдиний фронт з огляду на обданєне буржуазія, яка виступить єдиним фронтом на конференції в Генуї.

Комунїстичний делегат з Америк, Маршел, заявив теж за обданнєм соціалїстичним фронтом.

Конференція ексекутивного «третього ітернаціоналу» заявляє, щоб Збіновіть, котрий є головною тою «ітернаціоналу» і також місцевий керівник в Петерграді, кинути се останнє урядове становище і перенестися до Москви і там займатися бізнесом того «ітернаціоналу».

Леон Троцький і другі большевицькі алєри повноважили, що новий рух для обданнєм комунїстичної з соціалїстична та аби захотіти капіталїстів з боку, а не тільки викладати на скору спадку революцію. Одначе противники єдиного соціалїстичного фронту казали, що се рішуче означає остатнє знищення «третього ітернаціоналу», який був би тоді тільки лямі крилою обданнєм комунїстично-соціалїстичної спільки.

Комунїсти з Франції, Італії і Іспанії голосували протї спільки з соціалїстами, але Мюкеллі їх переговорювали і переголосували.

Лєнна не було на сїй конференції, але її учасники знали, що він є за обданнєм.

Група 22 російських комунїстів представила конференції жалобу протї Російської Комунїстичної Партії за її нову економічну політику, котра, як вони казали, прирветт пануючому буржуазія. Але конференція відкинула її жалобу і ще в загрозло їм, що будуть винимені з партії і з «ітернаціоналу».

ПРИВІЛІЙ ДЛЯ ФРАНЦУСЬКОГО ПРОМИСЛУ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, столиця Польщі, 4. марта. — Тепер оголосено ту подорожню французько-польського торгового договору, який зазначено тому два роки.

Після згоди договору французький промисел має упривілейне становище в Польщі.

Всі французькі промислові вироби мають при ввозі до Польщі скидку митових оплат від 25 до 45%.

Американські промислові недовольні з того договору.

ФРОНТЕ ПСУЄ ЗАХОДИ ДО МИРА І ВІДБУДОВИ ЄВРОПИ.

ПАРИЖ, 4. марта. — В алїантських кругах викликає переворот в Фоме велике невдоволення, бо се ставляє кірава перед скликаннєм світової конференції в Італії для замедлення Європи та для її економічної відбудови.

